

למורה:

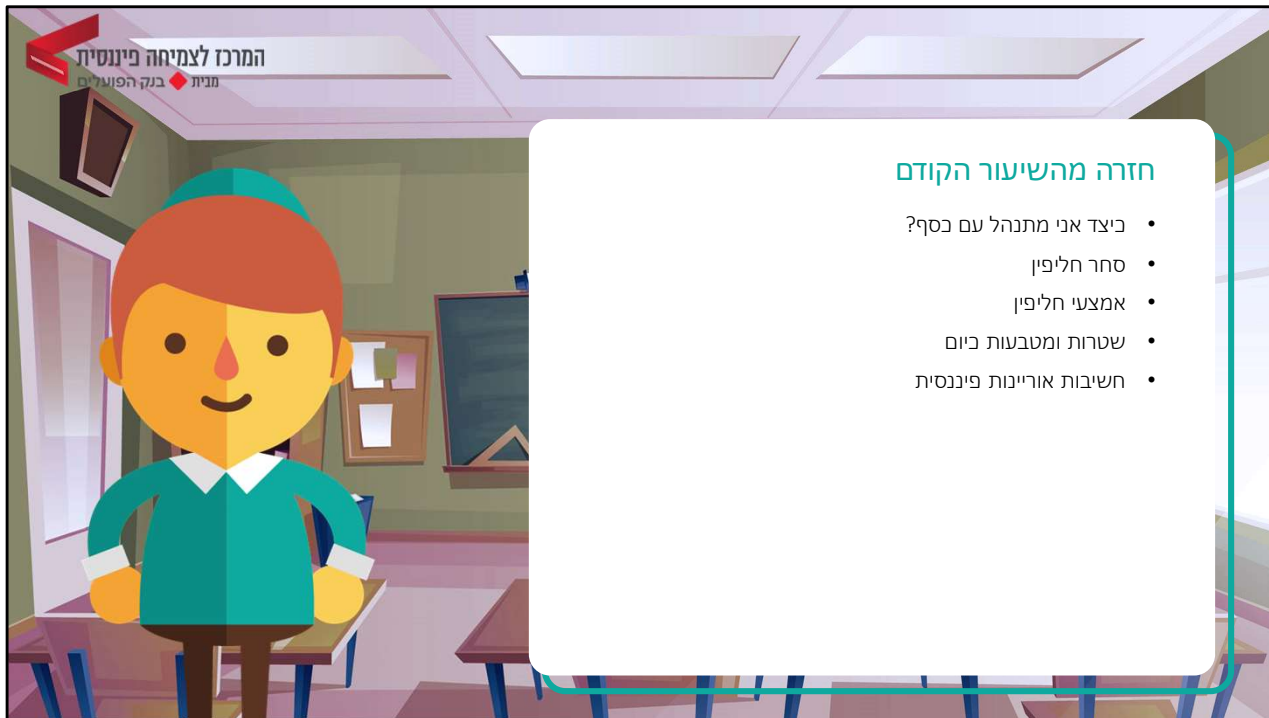
זהו שיעור מס' 2 בתכנית "חינוך לאחריות" המיועד לכיתות ז'-ח'. מיקום השיעור ברצף הלמידה: שיעור שני בתכנית, תחת חטיבת "העלויות האמתיות של החיים": אחרי שיעור מס' 1- מפגש פתיחה ולפני שיעור מס' 3 "הוצאות הקשורות אליי". עדיף לסדר את הכיתה בצורת ח' בשביל שיהיה מקום לפעילויות השונות במהלך השיעור.

נושאי השיעור:

- מושגים חשובים מהעולם הפיננסי
- ניהול תקציב משפחתי – הכנסות והוצאות
- סוגי הוצאות
- החשיבות בשמירה על איזון

ציוד נדרש לשיעור:

- להצגת המצגת: מחשב עם חיבור לאינטרנט, מקרן, רמקולים (מומלץ- להקרנת סרטון)
- נספח א' מודפס 3X
- טושים

למורה (2 דק')

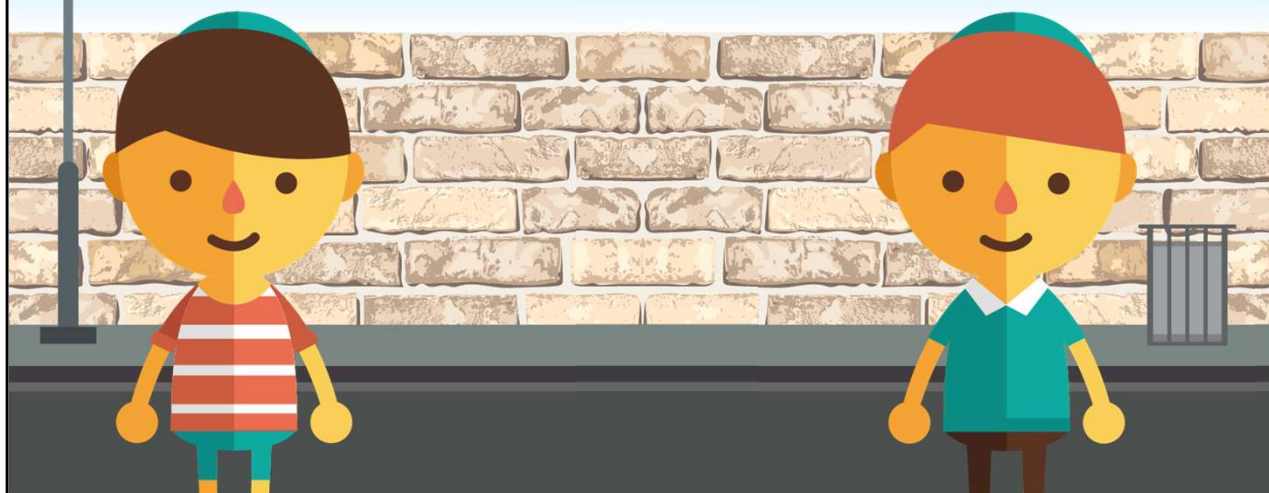
בצע חזרה על שיעור הפתיחה. אמרי: השיעור הקודם היה השיעור פתיחה שלנו: בחנו את הידע שלכם בנושאים כלכליים ולאחר מכן הסברנו את המושג "סחר חליפין" שהיה נהוג בעבר.

שאלי: מישהו רוצה להזכיר לי מהו סחר חליפין? אספי תשובות ותקני במידת הצורך.
הוסיפי- בנוסף, גם התנסינו בשיטת סחר החליפין כאשר נתבקשתם להחליף סחורה ביניהם ולנסות להשיג את הרשימה שהייתה על הלוח. דנו ביתרונות ובחסרונות של סחר חליפין ואפילו ראינו שהוא קיים עדיין כיום בצורות שונות.
לאחר מכן, דנו באמצעי חליפין שהיו נהוגים בעבר כמו קונכיות, מלח, תירס ועוד, עד שהחל השימוש במטבעות ובשטרות שהתגלגלו לכסף שאנו מכירים כיום. לבסוף, דנו בחשיבות של אוריינות פיננסית.

שאלי- מישהו רוצה להזכיר לכיתה מהי אוריינות פיננסית ולמה היא חשובה? **אספי** תשובות **וחדדי** את הנושא במידת הצורך.

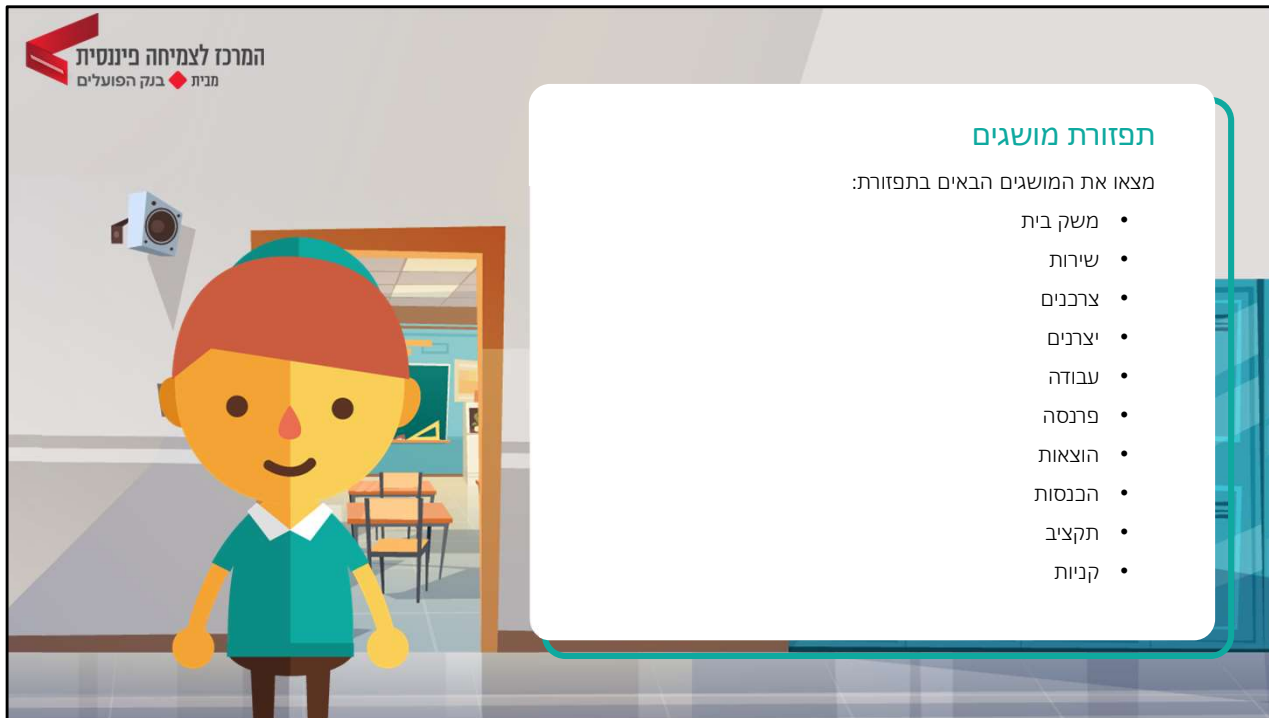
שאלי לבסוף: האם יש משהו לא מובן מהשיעור הקודם?

שאלה למחשבה מהשיעור הקודם: על אילו דברים ההורים שלכם מוציאים כסף?

למורה: (4 דק')

שאלי את התלמידים: בסוף השיעור הקודם הצגתי בפניכם את השאלה- 'על אילו דברים ההורים שלכם מוציאים כסף?'
רשמי את תשובות התלמידים על הלוח (נשתמש בתשובות שלהם בהמשך השיעור). נסי לקבץ את התשובות שלהם לפי קטגוריות של הוצאות שונות (לפי שקף 7).
הסבירי: בשיעור זה נעסוק במושגים בסיסיים מעולם הפיננסי ונלמד על סוגי הכנסות והוצאות שונים ועל החשיבות שבשמירה על איזון בין השניים.

תפזורת מושגים

מצאו את המושגים הבאים בתפזורת:

- משק בית
- שירות
- צרכנים
- יצרנים
- עבודה
- פרנסה
- הוצאות
- הכנסות
- תקציב
- קביות

למורה: (5 דק')

פעילות למידת מושגים

מטרת הפעילות: התלמידים ילמדו מושגים בסיסיים מהעולם הפיננסי

ציוד נדרש: דפי תפזורת מושגים (נספח א' - שקף 13) וטושים.

מהלך הפעילות: חלקי את התלמידים ל-3 קבוצות. כל קבוצה מקבלת דף תפזורת מושגים.

הקבוצה שמוצאת הכי מהר את המושגים שמוצגים על הלוח, היא המנצחת.

*יצירת התפזורת נעשתה דרך מחולל תיפזורות: <http://www.yoo.co.il/findwords/tifmaker.htm>

למורה: (5 דק')

חשפי את המושגים החשובים שנמצאו בתפזורת.

בקשי ממתנדבים להקריא את ההגדרות השונות. לאחר כל הגדרה, הרחיבי את ההסבר על פי הדוגמאות מטה.

דוגמא למשק בית יכולה להיות משפחה עם 2 ילדים בה שני ההורים עובדים, הילדים לומדים במוסדות חינוכיים והולכים לחוגים. ההורים עורכים קניות ומתחזקים את הבית. לפי התיאור ניתן לראות שישנה פעילות כספית שמתנהלת במשק הבית. דוגמא נוספת למשק בית יכולה להיות זוג שגר בדירה שכורה ללא ילדים.

דוגמא לצרכן יכולה להיות אני, אתם או כל אדם אחר שרוכש מוצרים או שירותים. **שאלי:** מישהו יכול לחשוב על דוגמא לשירותים שניתנים בתשלום? (מתן בגדים לגיהוץ / תשלום לאדם שמסייע לנו בנקיון הבית).

בקשי מהתלמידים לתת דוגמאות לגופים יצרניים.

למורה: (4 דק')

שאלי: במה הורים שלכם עובדים?

אספי תשובות ואמרי: כפי שאתם יודעים, ההורים שלכם עובדים על מנת להצליח לממן את משק הבית. המושג "הכנסה" מתייחס לקבלה של כסף באמצעים שונים (בעצם אנו 'מכניסים' כסף לחשבון הבנק שלנו) ישנם מס' סוגי הכנסות-

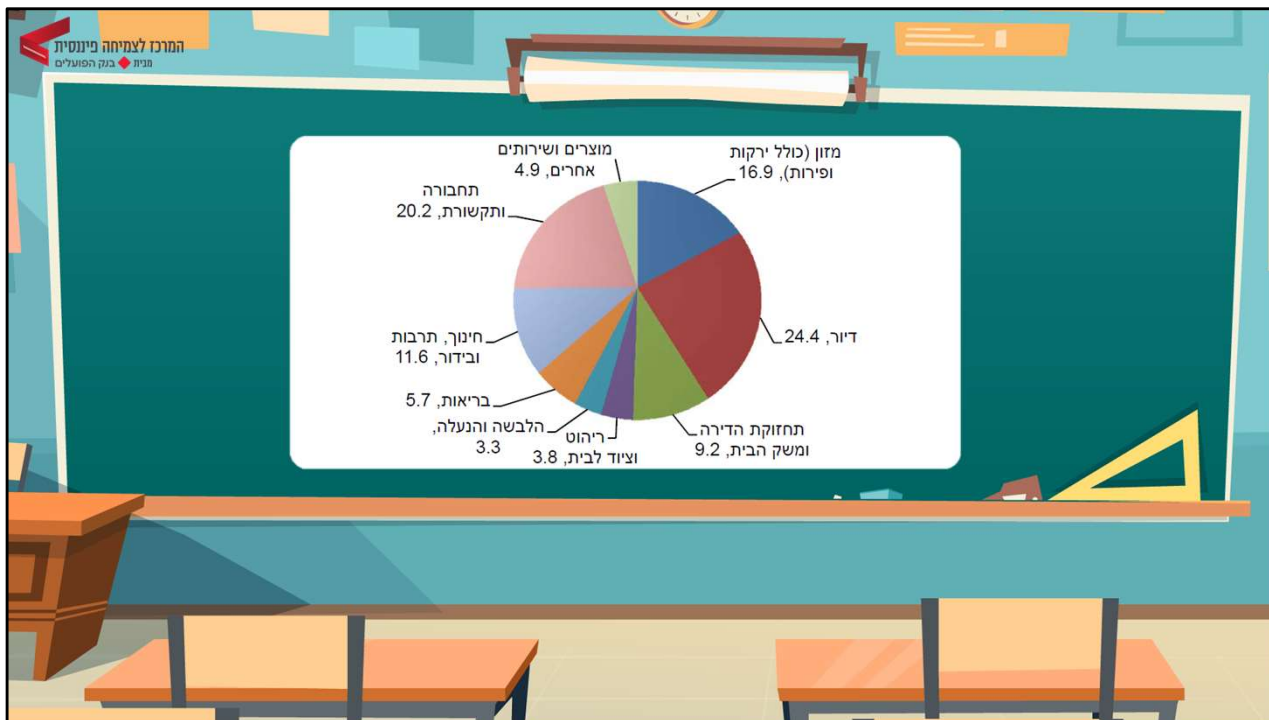
- עבודה (העיקרית ובה נתמקד בקורס זה)
 - כסף שמקבלים במתנה למשל מקרוב משפחה לכבוד ארוע
 - הכנסות אחרות יכולות להיות למשל דירה בבעלותנו שאיננו גרים בה והיא מושכרת לאדם אחר. אותו אדם משלם לנו שכירות מידי חודש תמורת מגורים בדירה.
- שאלי:** מה לגבי דמי כיס? האם הם סוג של הכנסה גם? **הסבירי** כי גם דמי כיס, במיוחד בגיל שלהם כאשר עדיין לא התחילו לעבוד, נחשבים להכנסה.

למורה: (5 דק')

אמרי: בתחילת השיעור שיתפתם בקצרה לגבי ההוצאות של ההורים שלכם. כפי שאתם רואים על הלוח, סידרתי את התשובות שלכם לפי קבוצות. האם אתם מצליחים לזהות את המשותף להוצאות לפי החלוקה לקבוצות השונות? **חשפי** את הקטגוריות לסוגי ההוצאות וה**סבירי** אותן.

- **קבועות חודשיות**- אלו הן הוצאות **קבועות** שאנו משלמים מידי חודש. למשל- שכר דירה, ועד בית, מנויים למיניהם (למשל לממיר טלוויזיה או לטלפון הנייד), קופת חולים משכנתא וכו'.
- **תקופתיות**- אלו הן הוצאות **משתנות** שאנו משלמים מידי תקופה, או הוצאות בלתי צפויות שמתרחשות לעיתים. זאת אומרת שאלו הן הוצאות שהן לא ב"שוטף" שלנו. למשל חשבון חשמל יש לשלם אחת לחודשיים. טיפול אצל שיננית נעשה אחת לחצי שנה. דוגמא מכיוון אחר- אם יש דליפה בבית ועלינו לתקן את הדליפה זוהי הוצאה תקופתית.
- **שוטפות**- אלה הן הוצאות **משתנות** אך שאנו צורכים באופן שוטף. למשל הוצאות על מזון, תחבורה ציבורית או דלק, בילוי ופנאי וכו'.
- * **הדגישי** כי ישנם סוגי הוצאות שניתן למקם תחת קטגוריה אחרת, תלוי איך ההוצאה באה לידי ביטוי. למשל- אם מישהו מוציא סכום לא קבוע על תחבורה ציבורית אז זוהי הוצאה שוטפת אך אם יש לו רק-קו חופשי חודשי אז זוהי הוצאה קבועה חודשית.

למורה: (2 דק')

שאלי: על מה לדעתם אנו מוציאים את רוב כספינו?

אספי תשובות **וחשפי** את תרשים העוגה:

כ-24 אחוז אנו משקיעים בדיור (שכר דירה)

20 אחוז על תחבורה ותקשורת

ועוד כ-17 אחוז על מזון.

* (לקוח מתוך הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, עדכון אחרון פורסם ב-2017)

למורה: (3 דק')

סכמי את השיעור: בשיעור זה למדנו על מושגים בסיסיים מהעולם הפיננסי- צרכן (שהם אנחנו), יצרן (שמשווק לנו את מה שאנו קונים), מוצר ושירות ומשק בית. למדנו כי ישנם מס' סוגי הכנסות שונים שהעיקר שאנו נתמקד בו הוא- עבודה. בנוסף דיברנו על סוגי הוצאות שונים: הוצאות קבועות חודשיות, והוצאות משתנות- תקופתיות ושוטפות. על מנת לשמור על איזון יש לוודא לעמוד בתקציב המשפחתי ושההוצאות לא יעלו על ההכנסות.

הזכירי לתלמידים כי השירים ייתלו בכיתה והם יוכלו להציץ בהם מתי שיחפצו.

הציגי לתלמידים את השאלה למחשבה לשיעור הבא.

ה	פ	י	ט	ב	ו	נ	ר	פ	ט	ע	ח	א	ש	כ	א	ש	מ	צ	ד		
א	ס	א	ה	ד	ת	נ	ס	ח	נ	מ	נ	ז	ה	ת	ק	צ	י	ב	ר		
ת	ג	נ	ר	ט	ק	ר	צ	ת	ו	פ	י	ט	נ	ס	צ	ר	א	צ	ר		
א	ק	צ	ת	ט	ש	ח	ה	ו	צ	א	ו	ת	ש	ה	ג	ל	נ	ז	ס		
ע	ו	פ	ש	נ	ו	ס	ל	ל	ט	ה	ב	י	ב	ש	ו	ל	ט	ו	ש		
מ	ר	צ	נ	ל	י	כ	נ	ט	ב	מ	ת	פ	י	נ	א	ע	צ	ז	ע		
ר	ר	ו	ז	ז	ח	ע	י	ת	נ	פ	ו	ו	ר	נ	ב	י	מ	י	כ	ר	ג
ש	א	ג	ק	י	ב	נ	כ	ס	נ	נ	ו	ח	ו	כ	ה	ק	ו	ל	ע		
צ	ק	ח	מ	כ	ו	א	ש	ל	כ	ת	ר	י	צ	ס	כ	א	ז	ט	פ		
ד	ו	ז	ע	ו	ד	ז	צ	ס	ט	ז	י	ה	כ	נ	ש	מ	ר	מ			
א	ד	י	ו	א	ה	ע	ק	ג	פ	ג	ג	צ	ה	ט	ל	ט	ס	ש			
כ	ז	נ	ה	ס	ה	ק	ב	ע	ר	ב	ל	ע	ת	ג	ו	ק	כ	ק			
ד	ו	ל	כ	כ	ח	ה	מ	ה	צ	ת	ל	נ	ג	ע	ת	ט	ד	נ	ב		
ז	ע	א	ל	ק	ה	ז	ת	ה	א	י	ט	ג	ה	ו	ש	א	ג	ת	י		
כ	צ	א	פ	ח	נ	ד	י	ח	מ	י	צ	ת	ס	ז	ש	נ	ק	ר	ת		
ו	ר	ו	א	ח	פ	י	ס	ו	ס	ז	ר	ס	ד	צ	ד	נ	י	מ			
ב	כ	ו	א	ע	ס	צ	ו	ה	ק	נ	ח	נ	ט	י	מ	ק	ק	צ			
ג	נ	צ	נ	ק	ש	ע	ז	ת	ר	ת	י	ל	ה	י	ב	ל	ל	ר	ו		
פ	י	ק	ס	ג	פ	ר	נ	ס	ה	מ	ר	כ	ד	ג	מ	מ	ה	ס	ה		
ע	מ	כ	ת	ל	פ	י	ע	מ	ל	ח	ה	נ	צ	ה	ג	ר	ל	ק			

תפזורת מושגים

מצאו את המושגים הבאים בתפזורת:

- משק בית
- שירות
- צרכנים
- יצרנים
- עבודה
- פרנסה
- הוצאות
- הכנסות
- תקציב
- קניות

נספח א' תפזורת